

ET

ET

ET

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

Brüssel 10.12.2009
KOM(2009)669 lõplik

KOMISJONI ARUANNE

**raamotsuse 2004/757/JSK (millega kehtestatakse miinimumeeskirjad ebaseadusliku
uimastiäri kuriteokoosseisu ja karistuste kohta) rakendamise kohta**

[SEK(2009)1661]

1. MEETOD

Raamotsuse 2004/757/JSK¹ eesmärk on kehtestada uimastite ja nende lähteainetega ebaseadusliku kaubitsemise kuriteokooosseisu käsitlevad miinimumeeskirjad, mis võimaldavad liidu tasandil ühist lähenemisviisi sellise kaubitsemise vastu võitlemisel².

Tehtavate jõupingutuste tõhusus sõltub peamiselt kõnealuse raamotsuse rakendamiseks võetavate riiklike meetmete ühtlustamisest,³ mida komisjon hindab käesolevas aruandes⁴. Sel eesmärgil kasutas ta tavaliselt raamotsuste rakendamise analüüsimisel kasutatavaid hindamiskriteeriume (kasulikkus, selgus ja õiguskindlus, täielik kohaldamine, ülevõtmistähtaja järgimine)⁵ ja ka erikriteeriume, eriti raamotsuse tõhusust (praktiline rakendamine) ja tulemuslikkust (rahvusvaheline õigusala koostöö).

1. juuniks 2009 oli komisjon saanud vastuse 21 liikmesriigilt⁶. Seega ei ole raamotsuse artikli 9 lõikest 2 tulenevat kohustust täitnud kuus järgmist liikmesriiki, keda ei võeta aruandes arvesse: Küpros, Hispaania,⁷ Kreeka,⁸ Itaalia, Malta, Ühendkuningriik.

2. RIIKLIKE RAKENDUSMEETMETE ANALÜÜS

2.1. Mõisted (artikkel 1)

Artiklis 1 viidatakse uimastite ja nende lähteainete määratlemisel ÜRO 1961. aasta, 1971. aasta ja 1988. aasta konventsioonidele,⁹ mille kõik liikmesriigid on ratifitseerinud, ja lähteainete osas ka ühenduse otseselt kohaldatavatele õigusaktidele¹⁰.

Seega, hoolimata asjaolust, et mõned liikmesriigid ei ole oma määratlusi edastanud (CZ, DE, HU, SI, BG), leiab komisjon teistelt liikmesriikidelt saadud teabe tuginedes, et artikli 1 rakendamine ei tekita kõnealustele liikmesriikidele raskusi, sest asjakohased riiklikud meetmed on juba kehtestatud.

Termini „juriidiline isik” määratlemisel artikli 1 lõikes 3 kasutatakse erinevates raamotsustes kasutatud standardmääratlust. Seitse liikmesriiki ei edastanud teavet (CZ, DE, LU, PT, SE, SI, SK)¹¹.

¹ ELT L 335, 11.11.2004, lk 8.

² Kolmas põhjendus.

³ Üheksas põhjendus.

⁴ Artikkel 9.

⁵ KOM(2001) 771, 13.12.2001, punkt 1.2.2.

⁶ Sealhulgas Bulgaarialt, kes saatis üksnes väljavõtted õigusaktidest, millele ta oma vastuses viitab, ja mistõttu Bulgaaria vastuseid võetakse arvesse üksnes teabe eesmärgil.

⁷ Hispaania teatas nii 2006. aastal kui 2008. aastal komisjonile, et ülevõtmismeetmed on praegu käsil oleva karistusseadustiku reformi kava osa.

⁸ Kreeka teatas 2008. aastal komisjonile, et rakendusseadust hakatakse varsti parlamendis arutama.

⁹ 1961. aasta narkootiliste ainete ühtne konventsioon (nagu seda on muudetud 1972. aasta protokolliga, mis käsitleb 1961. aasta narkootiliste ainete ühtse konventsiooni muutmist); 1971. aasta psühhotroopsete ainete Viini konventsioon; 20. detsembri 1988. aasta narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseadusliku ringluse vastane ÜRO konventsioon.

¹⁰ Määrused (EÜ) nr 111/2005 ja nr 273/2004, vt töödokument lk 7.

¹¹ BG täpsustas, et tema õigusaktides ei ole juriidiline isik määratletud.

2.2. Uimastite ja nende lähteainetega kaubitsemisega seotud kuriteod (artikkel 2)

Artiklis 2 kasutatakse tegevuste kirjeldamisel 1988. aasta konventsiooni artiklis 3 loetletud termineid. Siiski on erinevus ulatuses: raamotsuse reguleerimisalast on välja jäetud isikliku tarbimisega seotud juhud (artikli 2 lõige 2).

Lisaks piirduakse aruandes lähteainete käsitlemisel kaubitsemisega seotud kuritegudega ja seega ei analüüsita kõnealuse valdkonna määruste rikkumise puhul rakendatavaid sanktsioone.

2.2.1. Uimastitega kaubitsemisega seotud kuriteod (artikli 2 lõike 1 punktid a, b, c)

Üldiselt ei võeta liikmesriikide siseriiklikes õigusaktides kunagi täielikult üle artiklis 2 kasutatud termineid. Vajaduse korral on võimalik kõnealused formaalsed lüngad täita, kasutades seadustes üldist sõnavara või laia tõlgendamist. Näiteks näib, et terminid *uimastite tootmine* ja *uimastite valmistamine* on praktikas sageli üksteisega asendatavad ja et seaduses sätestamata tegevuste suhtes rakendatakse sanktsioone *uimastite hoidmise* keelu kaudu, mis on igasuguse kaubitsemise puhul endastmõistetav eeldus.

Kümme liikmesriiki (AT, BE, FI, HU, IE, LV, LU, NL, PT, RO) võtavad oma õigusaktides täielikult või peaaegu täielikult üle nimetatud tegevused. Neli liikmesriiki (DE, EE, FR, SE) võtavad üle vaid ühe osa, kuid järgivad raamotsust tänu üldise sõnavara kasutamisele. Seitsmel liikmesriigil (BG, CZ, DK, LT, PL, SI, SK) on segasemad õigusaktid,¹² mis ei taga raamotsuse täielikku ega piisavalt selget ja täpset kohaldamist.

2.2.2. Uimastite lähteainetega kaubitsemisega seotud kuriteod (artikli 2 lõike 1 punkt d)

Enamikus liikmesriikides juba kehtiv õigus on kooskõlas artikli 2 lõike 1 punktiga d ja käsitleb samal viisil lähteainetega kaubitsemist ja uimastitega kaubitsemist, rakendades sanktsioone samade tegevuste suhtes (BE, BG, CZ, DE, SI, SK), või eristab lähteainetega kaubitsemise kuritegusid, mille reguleerimisala on laiem ja mitte samaväärne uimastitega kaubitsemisega (AT, EE, FI, HU, IE, LT, LU, LV, NL, PL, PT). Nii hõlmab kuritegu sageli importi, eksporti või hoidmist (HU, IE, LU, LV, PT).

Pärast raamotsuse vastuvõtmist on ainult kaks liikmesriiki (RO, SE) muutnud oma õigusakte, et kooskõlastada need artikli 2 lõike 1 punktiga d.

Seevastu kaks liikmesriiki (DK, FR) teatavad, et lähteainetega kaubitsemist ei käsitleta nende kriminaalõiguses, kuid selle suhtes võidakse rakendada sanktsioone, vaadeldes seda kui uimastitega kaubitsemise katset või kaubitsemisele kaasaitamist. Komisjonil on tõsiseid kahtlusi kõnealuste süsteemide vastavuse suhtes ja ta kahtleb eriti artikli 3 rakendamises¹³: komisjon kardab, et kui lähteainetega kaubitsemist ei käsitleta omaette kuriteona, takistab see kõnealuse kaubitsemise tõhusat arvestamist, eriti kui tegemist on katse, kuriteole kihutamise ja kaasaitamisega.

¹² Vt töödokument, lk 9.

¹³ DK täpsustas, et katse või kaasaitamise üritamine on karistatav, FR ei kommenteerinud.

Niisiis, kuna raamotsusega keelatud tegevused lähteainete valdkonnas on keelatud ka siseriiklikus õiguses, siis tuleb tõdeda, et raamotsusel on olnud piiratud mõju.

2.3. Kuriteole kihutamine, kaasaaitamine ja katse (artikkel 3)

Artikli 3 rakendamine ei tekitanud suuri raskusi: komisjon leiab, et nõutud teabe edastanud 21st liikmesriigist 18-l on vastavad õigusaktid¹⁴. 18st liikmesriigist kaks muutsid selleks oma õigusakte (FI, SE) ja kaks (DE, SE) kasutavad ka artikli 3 lõikes 2 pakutud võimalust.

2.4. Sanktsioonid (artikkel 4)

2.4.1. Standardkuriteod (artikli 4 lõige 1)

Viie liikmesriigi õigusaktid (BG, LT, LV, NL, SE) tekitavad tõlgendamisel raskusi peamiselt andmete puuduse tõttu. Kuigi alati järgitakse ühe aasta piiri, on maksimaalsed karistused enamikus liikmesriikides tegelikult palju suuremad. Nii on kaheteistkümnel liikmesriigil (BG, FR, HU, IE, LT, LV, NL, PL, PT, RO, SI, SK) sanktsioonid, mille kestus on raamotsuses väljapakutud kestusest rohkem kui kaks korda suurem ehk maksimaalne karistus on kuueaastane või pikem, ulatudes mõnikord kahekümne aastani või isegi eluaegse vabadusekaotuseni. Näib, et õiguslikud erinevused erinevates liikmesriikides ei ole üldiselt vähenenud.

Samal ajal annavad maksimaalsetele karistustele nende õige tähenduse tegelikult algatatud menetlused ja kohtu määratud tegelikud sanktsioonid: kõikide liikmesriikide kohtupraktika võrdlus võimaldaks hinnata, mil määral on praktikas saavutatud riiklike süsteemide ühtlustamise eesmärk.

Hollandi süsteemi keerukus ja „kohvipoodidega” seotud vastuolulised küsimused väärivad erilist tähelepanu. Pehme narkootikumide müümine „kohvipoodides” on põhjustatud suurel määral reguleeritud sallivuspoliitikast, kuigi seadustes vaadeldakse sellist praktikat kui kuritegu. „Kohvipoodidega” seotud riigiprokuratuuri juhistes määratakse sellise koguse piiriks, mille puhul juurdlust ei alustata, 5 grammi kanepit inimese kohta. Seega, kui Hollandi õigusaktid vastavad artikli 4 lõikele 1, siis sõltub „kohvipoodide” käsitlev sallivuspoliitika peamiselt kriminaalmenetluse otstarbekuse põhimõttest, mille kohta komisjon ei saa arvamust avaldada. Kuna aga raamotsuses käsitletakse kõige raskemaid kuritegusid, pöörab komisjon erilist tähelepanu selliste „kohvipoodide” varustamisele suurte kuritegelike võrgustike poolt.

Niisiis leiab komisjon, et edastatud siseriiklikud õigusaktid¹⁵ on vormilises vastavuses, kuid kahetseb, et nad on erinevad, ja kahtleb nende praktilises kohaldamises.

¹⁴ Kolm liikmesriiki (BG, HU, RO) ei esitanud piisavaid andmeid.

¹⁵ Vt töödokument BG, LT, LV, SE suhtes esitatud väiksemate reservatsioonide kohta.

2.4.2. Rasked kuriteod uimastitega kaubitsemise valdkonnas (artikli 4 lõige 2)

21st vastanud liikmesriigist kahekümnes¹⁶ rakendatavad sanktsioonid vastavad artikli 4 lõikes 2 nõutud tasemele. Siiski kõigub sanktsioonide vahemik 10 aastast 15 aastani. Kümnes liikmesriigis on maksimaalne karistus 10 aastat (AT, BE, CZ, DK, EE, FI, HU, LT, LU, SE) ja kaheksas liikmesriigis 15 aastat (BE, CZ, DK,¹⁷ DE, HU, LT, LV, SK). Kuues liikmesriigis rakendatakse palju rangemaid sanktsioone (FR, HU, IE, LU, RO, SE), samal ajal kui ainult neljas liikmesriigis jääb maksimaalne karistus 5 ja 8 aasta vahele (AT, LT, NL, PL).

Kaheksa liikmesriiki võtavad arvesse kogust ja tervisele kahjulikkust (AT, CZ, DK, DE, FI, NL, SE, SK), samal ajal kui kaheksa teist riiki võtavad arvesse ainult üht kahest eelnevast tegurist (BE, EE, HU, LT, LU, LV, PL, RO). Viie liikmesriigi õigusaktides ei mainita neid tegureid üldse (BG, FR, IE, PT, SI). Kuna kergema kuriteo puhul määratav maksimaalne karistus kõnealustes riikides vastab juba artikli 4 lõikes 2 ettenähtud tasemele või isegi ületab seda, siis eristamise puudumist ei seata küsimuse alla.

Komisjon leiab niisiis, et artikli 4 lõike 2 rakendamise tase on rahuldav, kuivõrd peetakse kinni ettenähtud karistumääradest. Lisaks tuleks märkida, et need on sageli palju rangemad ja et kolmteist liikmesriiki ei ole oma õigusaktidesse sisse viinud koguse ja/või tervisele kahjulikkuse tegurit.

2.4.3. Kuritegeliku ühenduse raames toime pandud rasked kuriteod (artikli 4 lõiked 3 ja 4)

- (1) Kuritegeliku ühenduse raames toime pandud rasked kuriteod / uimastid (artikli 4 lõige 3)

Euroopa Liidus on uimastiäri käsitlevas kriminaalõiguses laialt levinud organiseeritud kuritegevuse rolli arvessevõtmine. Seitsmeteistkümnes liikmesriigis (AT, BE, CZ, DE, EE, FI, FR, HU, LT, LU, LV, NL, PL, PT, RO, SI, SK) määratakse vähemalt 10aastaseid maksimaalseid karistusi, kui kuritegu pandi toime kuritegeliku ühenduse raames. NL muutis oma uimastiseadust, viies sinna sisse kuritegelikku ühendusse kuulumisega seotud kuriteod, mis on täienduseks kõnealust valdkonda käsitlevatele karistusseadustiku üldsätetele. DK-l, IE-l ja SE-l ei ole erisätteid organiseeritud kuritegevuse kohta, kuid nad peavad kinni ettenähtud karistumääradest. Kolme liikmesriigi puhul (BE, LU, SI) puudusid komisjonil organiseeritud kuritegevuse mõiste analüüsimiseks vajalikud andmed.

Lisaks tuleb rõhutada, et liikmesriigid ei nõua erinevalt raamotsusest, et kuritegu oleks seotud suurte uimastikogustega või tervisele kõige kahjulikumate uimastitega¹⁸.

Lisaks on mitmetel liikmesriikidel rida erinevaid sanktsioone, mis sõltuvad kuriteo toimepanija rollist kuritegelikus ühenduses (kuulumine, juhtimine, rahastamine jne). Ilmneb, et tavakuriteo (kuritegelikku ühendusse kuulumine) eest määratavad maksimaalsed karistused on üldiselt suuremad kui 10 aastat. Tõepoolest, kaheksas liikmesriigis (BE, CZ, DE, LT, LV, NL, PT, SI) on maksimaalne karistus 15 aastat või rohkem, samal ajal kui kuues liikmesriigis

¹⁶ BGd ei võetud arvesse, sest puudub eriteave.

¹⁷ 16 aastat.

¹⁸ Ainult Eesti mainib kaubitsemist suurte uimastikogustega.

(EE, FR, LU, PT, RO, SK) on see 20 aastat või rohkem. Kuritegeliku ühenduse raames toime pandud uimastiäri seotud kuriteod on niisiis karistatavad palju rangemate karistustega kui raamotsuses ette nähtud ja seega peetakse kinni raamotsuses määratud sanktsioonide tasemest.

- (2) Kuritegeliku ühenduse raames toime pandud rasked kuriteod / uimastite lähteained (artikli 4 lõige 4)

Euroopa Liidus on ka uimastite lähteaineid käsitlevas kriminaalõiguses laialt levinud organiseeritud kuritegevuse rolli arvessevõtmine, kuid erinevused on natuke suuremad kui uimastite puhul.

Kolmeteistkümmel liikmesriigil (CZ, DE, FI, HU, LT, LU, LV, NL, PL, PT, RO, SI, SK) on uimastite lähteaineid käsitlevad ja organiseeritud kuritegevuse rolli arvestavad õigusaktid. Sanktsioonid on samuti rangemad. Viies liikmesriigis (CZ, FI, HU, LV, PL) on maksimaalne karistus 6 kuni 10 aastat, samal ajal kui kaheksas liikmesriigis (DE, LT, LU, NL, PT,¹⁹ RO, SI, SK) on see 15 aastat ja rohkem²⁰.

Tuleb märkida, et seitsmel liikmesriigil (AT, BE, DK, EE, FR, IE, SE) ei ole uimastite lähteainete suhtes kohaldatavaid kuritegelikke ühendusi käsitlevaid õigusakte või ei ole nad komisjoni nendest teavitanud²¹. Siiski tuleb märkida, et uimastite lähteainetega seotud kergemate kuritegude suhtes kohaldatavad sanktsioonid eespool nimetatud liikmesriikides on juba praegu 5aastased ja pikemad maksimaalsed karistused. Seega on artikli 4 lõike 4 rakendamine rahuldav.

2.5. Konfiskeerimine (artikli 4 lõige 5)

13 liikmesriiki 21st vastanust (AT, DE, DK, EE, FI, FR, LU, LV, PL, PT, RO, SE, SK) edastasid oma uimastiseaduse sätteid konfiskeerimise kohta, samal ajal kui kuus liikmesriiki (CZ, HU, IE, LT, NL, SI) teavitasid komisjoni karistusseadustiku sätetest. BE ja BG ei edastanud ühtegi sätet. Kuritegude objektiks olevate ainete konfiskeerimine on üldiselt levinud. Kuriteovahendite, kriminaaltulu ja sama väärtusega vara konfiskeerimise osas viitab komisjon nõukogu 24. veebruari 2005. aasta raamotsuse 2005/212/JAI²² (mis käsitleb kuritegevusega seotud tulu, kuriteovahendite ja omandi konfiskeerimist) rakendamise aruandele²³.

2.6. Eriasjaolud (artikkel 5)

Artikli 5 kohaselt võib liikmesriikidel olla süsteem oma süütegu kahetsevate isikute karistuste vähendamiseks. Kõik liikmesriigid, välja arvatud BG, FI, NL ja SI, edastasid andmed karistuste vähendamise riikliku süsteemi kohta. Lisaks on kuuel liikmesriigil (AT, HU, LU, LV, PT, RO) uimastiseaduses ettenähtud karistuste vähendamise süsteem süütegu kahetsevate isikute jaoks. Mitmed liikmesriigid arvestavad, kas isiku suhtes on juba algatatud menetlusi

¹⁹ PT 10aastast maksimaalset karistust suurendatakse kolmandiku võrra ehk see jääb natukene alla 15 aasta.

²⁰ LT, LU, NL, RO ja SK näevad ette 20aastase ja pikema vangistuse.

²¹ DK ja FR: vt kommentaare artikli 2 lõike 1 punkti d kohta.

²² ELT L 68, 15.3.2005.

²³ KOM(2007) 805 lõplik, vastu võetud 17. detsembril 2007.

või mitte, ja teatavad riigid näevad mõnikord lisaks karistuse vähendamisele ette karistusest vabastamise. Siiski ei muutnud ükski liikmesriik pärast raamotsuse vastuvõtmist oma õigusakte.

2.7. Juriidiliste isikute vastutus ja juriidiliste isikute suhtes kohaldatavad karistused (artiklid 6 ja 7)

Seoses artikliga 6 on peamiseks komistuskiviks juriidilise isiku passiivse vastutuse tunnustamine (artikli 6 lõige 2). Kümne liikmesriigi (AT, DE, DK, FI, HU, IE, LT, NL, PL, RO) õigusaktid vastavad artiklile 6, kuid kaheksa liikmesriiki (BE, BG, EE, FR, LU, LV, PT, SI) ei edastanud piisavaid andmeid, eriti seoses artikli 6 lõikega 2. Lisaks ei ole kahel liikmesriigil mingisugust juriidiliste isikute vastutust sätestavat õigusraamistikku (CZ, SK) ja vastutuse mõiste kitsas tõlgendamine SE poolt ei võimalda tal olla täielikus vastavuses artikli 6 lõikega 2. Artikli 6 lõige 3 ei valmista liikmesriikidele suuri raskusi.

Seoses artikliga 7 väidavad kaks liikmesriiki (CZ, SK), et neil ei ole veel kõnealuses valdkonnas õigusraamistikku, ja LU näeb ette juriidiliste isikute vastutuse sellise vormi, millega ei kaasne rahalist karistust, mis on erinev artikli 7 lõikes 1 sätestatust. Kümme liikmesriiki (AT, BE, DE, FI, FR, LT, LV, PL, RO, SE) edastasid vormiliselt artiklile 7 vastavad õigusaktid, samal ajal kui kaheksa muud liikmesriiki (BG, DK, EE, HU, IE, NL, PT, SI) ei edastanud andmeid või edastasid puudulikud ja peamiselt trahvide määra käsitlevad andmed.

Ainult kolm liikmesriiki (FI, RO, SE) muutsid oma õigusaktid vastavaks artiklitele 6 ja 7. Komisjon juhib liikmesriikide tähelepanu asjaolule, et raamotsuse rakendamise kohta seoses juriidiliste isikute vastutuse küsimusega saadi vähe andmeid.

2.8. Jurisdiktsioon ja süüdistuse esitamine (artikkel 8)

Kõik liikmesriigid peavad kinni territoriaalse jurisdiktsiooni põhimõttest (artikli 8 lõike 1 punkt a), mistõttu analüüsis keskendutakse punktidele b ja c, mis käsitlevad väljaspool riigi territooriumit toime pandud kuritegusid. Pärast Euroopa vahistamismääruse jõustumist ei ole lõige 3 enam asjakohane.

Jättes kõrvale asjaolu, et puuduvad andmed osaliselt riigi territooriumil toime pandud kuritegude kohta, leiab komisjon, et üheteistkümne liikmesriigi (AT, CZ, DE, DK, EE, FI, FR, LT, NL, PL, SE) õigusaktid vastavad artiklile 8. Kümme liikmesriiki (BE, BG, HU, IE, LU, LV, PT, RO, SI, SK) aga ei edastanud vajalikku teavet.

Kooskõlas artikli 8 lõikega 4 teavitasid kuus liikmesriiki (AT, DE, DK, EE, FR, SE) komisjoni oma otsusest kohaldada lõiget 2 ja teatasid, et kui väljaspool nende riigi territooriumit toime pandud kuriteost sai kasu juriidiline isik nende territooriumil, jääb kuritegu nende jurisdiktsioonist välja või on neil piiratud jurisdiktsioon.

Siiski jääb raamotsuse rakendamise tase ebaselgeks, sest kaheksa liikmesriiki (BE, BG, HU, IE, PT, RO, SI, SK) ei edastanud piisavat teavet ega teinud avaldust lõike 1 punkti c rakendamise kohta ja ainult viie liikmesriigi (CZ, FI, LT, NL, PL) õigusaktid on kõnealuse punktiga vastavuses.

3. TOIMIMINE JA MÕJU ÕIGUSALASELE KOOSTÖÖLE

Raamotsuse toimimise ja selle poolt õigusalasale koostööle avaldatava mõju uurimise raskus on peamiselt kohtupraktikast saadud andmete kogumine liikmesriikides. Uurimisel toetus komisjon Eurojustilt ja Euroopa õiguslasale koostöö võrgustikult saadud andmetele. Eurojust edastas 14. novembril 2008 kokkuvõtte ajavahemikus 1. jaanuarist 2004 kuni 12. novembrini 2008 Eurojustis registreeritud uimastiäri kajastava statistika kohta. Komisjon küsitles Euroopa õiguslasale koostöö võrgustikku, saates küsimustiku kõikidele kontaktasutustele²⁴.

3.1. Eurojusti panus

Eespool nimetatud ajavahemiku jooksul registreeris Eurojusti kolleegium 771 uimastitega kaubitsemise juhtumit, kusjuures võib märgata järsku kasvu: 2004. aastal registreeriti 77 juhtumit, 2007. aastal aga 207 juhtumit. Eurojusti käsitletud juhtumitest ajavahemikus 2004. aastast 2008. aastani moodustavad uimastitega seotud juhtumid 20 % .

Kõige rohkem uimastitega kaubitsemise juhtumeid Eurojustile edastanud liikmesriigid on Itaalia (81 juhtumit), Prantsusmaa (72 juhtumit) ja Madalmaad (71 juhtumit) ning kõige vähem Malta (1 juhtum), Küpros (1 juhtum), Iirimaa (2 juhtumit) ja Slovakkia (2 juhtumit).

Kõige rohkem taotlusi saanud liikmesriigid on Madalmaad (264), Hispaania (243) ja Itaalia (171) ning kõige vähem Malta (3), Küpros (8), Slovakkia (9) ja Läti (9).

Üldjuhul näitab statistika Madalmaade, Itaalia, Prantsusmaa ja Saksamaa erilist rolli kas taotlejate või täideviijatena. Rootsi ja Portugal edastasid suhteliselt palju uimastitega kaubitsemise juhtumeid (vastavalt 64 ja 57), Hispaania ja Ühendkuningriik said aga palju taotlusi teistelt riikidelt (vastavalt 243 ja 102 korda). Kõige vähem aktiivsed riigid kas taotlejate või täideviijatena olid Malta, Küpros, Läti ja Slovakkia.

Lõpuks on huvitav märkida, et 151st ühe või mitme teise kuriteoga seotud uimastitega kaubitsemise juhtumist 65 on seotud kuritegelikku ühendusse kuulumisega.

Niisiis nähtub kõnealustest andmetest, et kahtlemata paranes uimastiäri valdkonnas alates 2004. aastast Eurojusti vahendusel õiguslasale koostöö erinevate liikmesriikide vahel. Siiski on selles etapis võimatu hinnata, kuidas raamotsus mõjutas õiguslasale koostööd, ja seda mõju mõõta. Sellele küsimusele keskenduski Euroopa õiguslasale koostöö võrgustikule saadetud küsimustik.

3.2. Euroopa õiguslasale koostöö võrgustiku panus

Komisjoni küsimustikule vastasid Euroopa õiguslasale koostöö võrgustiku kontaktasutused kümnes liikmesriigis (CZ, DE, FI, FR, HU, IE, LV, LU, PL, PT).

Üldiselt nähtub nende vastustest, et kuigi eksperdid tunnevad raamotsust, peetakse seda vähetähtsaks, sest siseriiklikke õigusakte muudeti vähe. Küsimus raamotsuse mõju kohta

²⁴ Kõnealuseid dokumendid on esitatud töödokumendis.

õigusalasale koostööle jääb lahtiseks, sest ühest küljest ei ole raamotsus otseselt õigusalase koostööga seotud ja teisest küljest ei paista ühelgi riigil olevat kesksüsteemi, mis võimaldaks mõõta õigusalase koostöö arengut uimastiäri valdkonnas. Vastustest ilmneb sageli küsitletud ekspertide suhteline ebakindlus, näiteks FI, FR ja PT puhul.

Soome kontaktasutus leiab, et ühest küljest on pärast raamotsuse vastuvõtmist toimunud muudatused väikesed ja et raamotsus ei mõjuta õigusalast koostööd, teisest küljest aga on võimatu teha objektiivseid järeldusi, sest on möödunud liiga vähe aega ja puudub mõju hinnata lubav seiresüsteem.

Prantsusmaa kontaktasutus mainib ka, et puudub süsteem, mis lubaks riigi valitsusel omada täpset ülevaadet kõikidest uimastitega seotud abitaotlustest. Prantsusmaa kohtud leiavad, et nende uimastiäri valdkonna abitaotluste täitmise kvaliteet on üldiselt paranenud, kuid on erinevates riikides siiski jätkuvalt väga erinev. Ilmes ka, et sidekohtunike või Eurojusti esindajate sekkumine võimaldab rakendada kooskõlastatud ja keerulisi meetmeid. Kontaktasutus järeldab siiski, et keeruline on teha kindlaks, kas need parandused tulenevad asjaolust, et liikmesriigid võtsid üle raamotsuse, ja et üldine koostöö paranemine viimase viie aasta jooksul näib pigem olevat kohtunike seas tekkinud Euroopa õiguskultuuri kui kõnealuse dokumendi ülevõtmise tulemus.

Portugalis tuntakse kontaktasutuse sõnul raamotsust, kuid seda kasutatakse üldiselt vähe, kuna siseriiklikes õigusaktides järgiti juba samu suuniseid. Ei ole täheldatud ühtegi erilist muutust õigusalases koostöös ja on soovitatud kasutada rohkem uutest koostöövahenditest tulenevaid ja juba eksisteerivaid reegleid.

4. KOKKUVÕTE

Raamotsuse rakendamine ei ole täielikult rahuldav. Enamik liikmesriikidest pidas juba kinni teatavast arvust sätetest. Kuid mitmete riikide sageli osalistest vastustest nähtus, et nad ei muutnud alati kehtivaid õigusakte, kui raamotsus seda nõudis. Kuus liikmesriiki ei edastanud mingit teavet. Seega edenes uimastiäriavastaste riiklike meetmete ühtlustamine vähe. Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku panus kinnitas raamotsuse väikest mõju. Keeruline on leida seost raamotsuse ja Eurojusti kirjeldatud õigusalase koostöö paranemise vahel. Komisjon kutsub liikmesriike, kes ei edastanud teavet või edastasid osalist teavet, üles pidama kinni raamotsuse artiklist 9 tulenevatest kohustustest ja edastama võimalikult kiiresti komisjonile ja nõukogu peasekretariaadile oma rakendusmeetmed.